

Medlem gjør mig opmærksom paa, at der er et paa 3,000 Kr., men jeg kunde gjøre det ærede Medlem opmærksom paa, at det er slet ved en Feiltagelse; man var kommen til at give et Løfte, og saa vilde man ikke tage Løftet tilbage; der er en lille Historie om disse 3,000 Kr. Reglen er den, at der ikke udlaaes under 4,000 Kr., saa at ingen af de mindste Besiddere kan faae nogen Nytte deraf. Derimod ere, som sagt, over 60 pCt. af Pengene anbragte i Laan paa over 30,000 Kr., hvilket altsaa vil sige, at Gaardmandsklassen er i meget stærk Grad sat til side og Husmandsklassen helt. Jeg tror ikke, det er rigtigt overfor Landbruget, saavel Mellem-Landbruget som det mindre Landbrug. I det Hele kan jeg ikke noksoo fremhæve, at jeg ikke tror, at man gjør, hvad man overhovedet kan gjøre ved de Midler, der staa til vor Raadighed, for at opretholde og styrke Landbruget paa forskjellig Maade. Her taler jeg særlig om Mellem-Landbruget og de smaa Landbrug, thi der forekommer mig at være særlig Grund dertil. Skjøndt der ingen Indstilling foreligger, og skjøndt der, som sagt, ikke er Penge-mangel for Eiden, vil jeg dog ikke undlade, hver Gang disse Lister offentliggøres, at henlede Opmærksomheden paa, at det vist ikke er rigtigt. Finansministeren kan jo ikke savne lovlige Midler til at gribe ind og gjøre opmærksom herpaa; thi naar Taleren er om en Anstalt, som Staten garanterer for, bør man virkelig ogsaa have Indflydelse paa, hvorledes den styres — naturligvis kan det ikke være Meningen, at den høitærede Minister skulde blande sig i Enkeltheberne, og jeg skal derfor ogsaa ved denne Leilighed henlede Opmærksomheden paa denne Sag. Angaaende det første Punkt, at faae Folk til at benytte Anstalten, forekommer det mig, som sagt, at der — ogsaa navnlig ved Foranledning herfra — er gjort ganske gode Skridt for at faae Anstalten til at gjøre Noget, hvorimod det sidste Formaal: at udlaae Pengene paa en saadan Maade, at de kunne komme Mellem-Landbruget og det mindre Landbrug til gode mere end hidtil, ikke er slet Fyldest.

Paulsen: Da jeg tidligere har deltaget i Forhandlingerne om det formentlige Erstatningskrav, som de tidligere Østersforpagtere havde stillet til Statskassen, finder jeg mig ogsaa nu foranlediget, særlig i Øenhold til de forskjellige Udtalelser, der ere faldne om at give en Erstatning af 20,000 Kr., til kortelig at motivere min Afstemning over dette Ændringsforslag Nr. 1 til § 2. Et æret Medlem (Sagb) er her idag kommen tilbage til den, som jeg iøvrigt antager, uddebatterede Sag om Erstatning til de tidligere Østersforpagtere, og der fremkom Udtringer, som antydede, at det ærede Medlem stadig staar paa det Standpunkt, at han antager, at der er begaaet en særlig Æret imod disse tidligere Forpagtere. Jeg skal

ikke længe dvæle ved denne Sag, hvilken jeg, som jeg har nævnt, mere betragter som en død Sag, men jeg skal dog udtale, at jeg for mit Vedkommende har vel aldrig næret nogen Tvivl om, at der af disse Forpagtere af og til har været gjort nogle Foranstaltninger med Hensyn til Østersavlen, men jeg kan paa den anden Side med suldstændig Bestemthed udtale, at det virkelig ikke har været enten udelukkede Humanitetshensyn lige overfor Østerserne, ei heller Kjerlighed til Staten eller Udfigten til at faae Del i den eventuelle Præmie, som en Paragraf i den daværende Kontrakt kunde have hjemlet en vis Ret til, der har ledet dem til at fange saa faa Østers. Det, som den Del af Publikum, der har stillet sig saa ivrig paa de tidligere Forpagteres Standpunkt, bestandig har ladet ude af Betragtning, er de suldstændig forandrede Forhold. Det, der var Marsag til, at der dengang ikke blev fanget saa meget, var en ren og simpel Grund, nemlig Mangel paa Kommunikationsmidler, og det er et af de store Goder. Sernbanerne have bragt Landet, altsaa ogsaa Østersdriften, da Forbindelsen pr. Sernbane blev aabnet op til Struer. Det var derved, at Østersdriften fik sin Værdi. At alt det Andet er voget op bagefter, er naturligt, men jeg tror ikke, at det er berettiget. Naar det ærede Medlem for Deile Amts 3die Valgkreds (H. Nielsen) forment, at den RetsSag, som har været reist mellem Forpagterne og Regjeringskonsulent, endte med det Udfald, at Forpagterne vandt Sagen, saa kan jeg i alt Fald for min Person ikke dele denne Opfattelse; jeg tror tværtimod, at det var Forpagterne, der tabte Sagen, thi Dommen blev ikke den, som Forpagterne havde ventet; Dommen lød kun paa, at enkelte af Regjeringskonsulenten brugte Udtryk bleve mortificerede, men vel at mærke, de bleve mortificerede paa Grund af en formel Feil. Naar jeg imidlertid agter at stemme Sa for denne Godtgørelse af 20,000 Kr., saa gjør jeg det ganske i Øenhold til mine tidligere Udtalelser, og jeg kan da idag ganske kort slutte mig til de Udtalelser, som faldt fra den høitærede Finansminister. Jeg er sikker paa, at der hverken er et Retskrav eller et Billighedskrav, som kan gjøres gjældende, men jeg deler fuldt ud den af den høitærede Finansminister udtalte Betragtning, at den Stærkere altid har Hensyn at tage lige overfor den Svagere, og jeg anser det derfor for overmaade heldigt, at et saa omdebatteret Spørgsmaal som dette om Erstatningen til de tidligere Østersforpagtere ender med, at Regjeringen eller Finansministeren stiller sig paa et saa fuldt ud klart og human Standpunkt, som det her er Tilfældet, idet Ændringsforslaget jo er tiltraadt af den høitærede Finansminister. Naar jeg stemmer for Forslaget, sker det altsaa af de Hensyn, jeg har nævnt, og under Betegnelse af, at det rent ud er en Gave.